



“ ผมคิดว่างานตัดลวดกระดาษเป็นงานที่ไม่สร้างรายได้ ทำให้คนทั่วไปไม่ค่อยสนใจ งานประเภทนี้จึงเริ่มหายไป แม้ไม่มีรายได้แต่ผมก็คิดอยากเข้ามาฟื้นฟูงานนี้ ”

### “ตัดลวดกระดาษ”

เบญจพล สิริประณีต

อายุ 57 ปี

ที่อยู่ : 8-10 ถนนเจริญเมือง ตำบลวัดเกต

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000

โทรศัพท์ : 08-9555-0089 , 053-241-746



งานตัดฉลุกระดาษเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น การสร้างสรรค์งานแขนงนี้สามารถพบเห็นได้ทั่วทุกภาคของประเทศ ลักษณะรูปแบบ ลวดลาย เทคนิคและกรรมวิธีการทำ รวมถึงการนำงานตัดฉลุกระดาษพื้นบ้านมาใช้ในแต่ละท้องถิ่นจะแตกต่างกัน งานตัดฉลุกระดาษจึงนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่ควรค่าแก่อนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ต่อไป

**ครูเบญจพล สิทธิประณีต** ผู้เชี่ยวชาญการตัดฉลุกระดาษของเมืองเชียงใหม่ เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์งานตัดฉลุกระดาษไว้ ไม่ให้สูญหายไป โดยได้สานต่อและพัฒนาการพับตัดกระดาษให้เกิดเป็นลวดลายเป็นการตัดฉลุกระดาษ

“ผมมีโอกาสไปเรียนการตัดกระดาษตั้งแต่เด็กๆ กับครูสิงห์แก้ว มโนเพชร คุณแม่บัวไหล คณะปัญญา และจากอาจารย์หลายๆ ท่านในแถบจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่ก็ไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง เพราะทำงานธนาคาร เมื่อเวลาผ่านไปผมได้หันกลับมาองงานตัดฉลุกระดาษและเห็นว่างานตรงนี้เริ่มจะหายไปแล้ว จึงตัดสินใจลาออกจากงานธนาคารหันกลับมาสืบสานงานตัดฉลุกระดาษอีกครั้งหนึ่ง”

ครูเบญจพล ที่ได้อุทิศตนให้กับงานตัดฉลุกระดาษ ผลงานชิ้นแรกที่ได้ทำคือ “ตุ๊กผ้าคิง” เป็นการตัดฉลุกระดาษด้วยการตัดกระดาษเป็นแผ่นเดียวขนาดยาว ตามแบบอย่างของครูสิงห์แก้วที่สอนไว้ จากนั้นก็ได้ตัดฉลุกระดาษและนำลวดลายมาประดับบนโคม ลวดลายที่ใช้ส่วนมากจะใช้ลายของครูสิงห์แก้วมาโดยตลอด เพราะครูเบญจพลเห็นว่าเป็นลายที่คุ้นเคยตั้งแต่เด็กๆ และเป็นลายที่ค่อนข้างลงตัว

“ลายที่นำมาตัดฉลุกระดาษในสมัยนี้กับในอดีตค่อนข้างจะเปลี่ยนแปลงไปเยอะ เพราะเมื่อก่อนจะเป็นลายประจำยาม สี่กลีบ แปดกลีบ หรือลายดาวเพดานที่เป็นลายพื้นฐาน ช่วงเวลานั้นผมก็พยายามศึกษาลายล้านนา ตามวัดต่างๆ ไม่ว่าจะในเชียงใหม่ หรือวัดทางภาคเหนือ และถ่ายภาพเก็บเอาไว้ ลายส่วนมากจะเป็นลายคำ (ลายทองบนพื้นแดง) หรือลายปูนปั้นสไตล์จีน



ซึ่งเราพยายามเก็บรูปลวดลายมาไว้ให้ได้มากที่สุด ด้วยวิธีถ่ายภาพและร่างภาพใส่สมุด โดยเฉพาะลายเครือล้านนา (ลายพันธุ์พุกชา) ที่กำลังจะหายไป เมื่อได้ลายมาแล้วเราต้องนำมาศึกษาว่าลายนี้มีความหมายอะไร เพราะลายบางอย่างเราพบว่าบนไม้แกะสลักก็มี บนลายกาแลก็มี ลายแบบนี้จะแฝงไปด้วยความเชื่อมากมาย หรือจะเป็นลายที่มาจากผ้าใบฎีที่เป็นผ้าผืนยาว เป็นลายที่มีอายุประมาณ 500 ปี เราก็ได้นำลายพวกนี้มาศึกษา และนำไปเทียบกับลายของประเทศต่างๆ เช่น จีน ญี่ปุ่น อิหร่าน เพื่อที่จะดูว่าลายมีความหมายที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร”

หัวใจสำคัญของการตัดฉลุกระดาษคงหนีไม่พ้นความเชี่ยวชาญและเทคนิคต่างๆ ซึ่งครูเบญจพลบอกว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกการใช้กรรไกรให้คล่องมืออยู่เป็นประจำ ส่วนของปลายกรรไกรก็ต้องฝนให้คมเป็นพิเศษ เพราะจะทำให้สามารถปักลงไปบนเนื้อกระดาษได้ นอกจากนี้ ยังจะต้องฝึกหมนมมือกับหมนกระดาษให้ไปพร้อมๆ กันจึงจะทำให้ได้เส้นโค้งตามที่ต้องการ

“ผลงานที่ผมรู้สึกภาคภูมิใจมากที่สุด เป็นรูปแม่กับลูกและมีลายดอกมะลิ ลายเครือล้านนา ซึ่งให้ความหมายที่เป็นมงคล ผลงานนี้ทำในงานเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และผมได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระองค์ท่านด้วย ปัจจุบันยังคงสืบสานภูมิปัญญาล้านนาจากครูสิงห์แก้ว มโนเพชร และติดตามสิงห์แก้วไปตามที่ต่างๆ รวมทั้งการได้ช่วยสอนการตัดฉลุกระดาษในโรงเรียนสืบสานภูมิปัญญา



โรงเรียนรุ่งอรุณ ฯลฯ ผมสอนมาเรื่อยๆ แต่ยังไม่เปิดให้คนเข้ามาเรียนที่บ้าน จนได้รับเกียรติให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย และเจ้าหน้าที่ได้แนะนำให้เปิดศูนย์การเรียนรู้งานตัดฉลุกระดาษ จนได้มาเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์เบญจพล และมีผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้ และมีหน่วยงานต่างๆ ติดต่อเข้ามาให้ออกไปสอนนอกสถานที่ นอกจากนี้ยังได้ไปสอนพระที่วัดสวนดอก ซึ่งเป็นเปลี่ยนจากการสอนเด็กๆ เป็นสอนผู้ใหญ่โดยจะสอนเป็นคอร์ส 3 เดือน 6 เดือน ผมคิดว่างานตัดฉลุกระดาษเป็นงานที่ไม่สร้างรายได้ ทำให้คนทั่วไปไม่ค่อยสนใจ งานประเภทนี้จึงเริ่มหายไป แม้ไม่มีรายได้ แต่ผมก็คิดอยากเข้ามาฟื้นฟูงานนี้ และจะประยุกต์งานเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ ด้วยวิธีการเปลี่ยนแบบลาย การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งของต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อการสืบต่อลมหายใจของงานตัดฉลุกระดาษให้ยังคงอยู่ต่อไป”